

Θέματα Νεοελληνικής Γλώσσας

A. Κυκλώστε τη σωστή απάντηση (μία μόνο απάντηση είναι σωστή σε κάθε περίπτωση).

1. Σας προσκαλώ για να γιορτάσουμε τα γενέθλιά μου.

- A. βουλητική πρόταση
- B. τελική πρόταση
- Γ. αιτιολογική πρόταση
- Δ. αποτελεσματική πρόταση

2. Την απάντηση την έδωσε ο Πέτρος.

- A. αντικείμενο
- B. υποκείμενο
- Γ. κατηγορούμενο
- Δ. επιθετικός προσδιορισμός

3. Ο Παπαδόπουλος εκλέχτηκε δήμαρχος.

- A. αντικείμενο
- B. υποκείμενο
- Γ. κατηγορούμενο
- Δ. επιρρηματικός προσδιορισμός

4. Αγόρασα από το φούρνο ψωμί και κουλουράκια.

- A. συνδετικό ρήμα
- B. δίπτωτο μεταβατικό ρήμα
- Γ. αμετάβατο ρήμα
- Δ. μονόπτωτο μεταβατικό ρήμα

5. Χρησιμοπο...ντας τη φαντασία σας, ζωγραφ...στε το βυθό της θάλασσας.

- A. ό / ή
- B. ώ / ή
- Γ. ώ / ί
- Δ. ό / εί

6. Ο Γιώργος στενοχωρήθηκε, κλείστηκε στον εαυτό του, έκλαψε.

A. Παρατακτική σύνδεση

B. Υποτακτική σύνδεση

Γ. Ασύνδετο σχήμα

Δ. Κυκλικό σχήμα

7. Η επιτυχία του ήταν αποτέλεσμα συνεχ...ς και επίπον...ς προσπάθειας.

A. ή / η

B. ού / η

Γ. ού / ου

Δ. εί / ει

B. Συμπληρώστε τα κενά με μία μόνο λέξη για κάθε περίπτωση:

Να γράψετε ένα **συνώνυμο** για κάθε λέξη:

παροτρύνω -----

κουβεντιάζω -----

εμπόδιο -----

αιτία -----

Να γράψετε ένα **αντώνυμο (αντίθετο)** για κάθε λέξη:

αναχώρηση -----

αποθαρρύνω -----

παραδοσιακός -----

επικίνδυνος -----

Γ. Διαβάστε τα παρακάτω κείμενα και απαντήστε στις ερωτήσεις που ακολουθούν. Κυκλώστε τη σωστή απάντηση, που είναι μόνο μία σε κάθε περίπτωση.

Κείμενο 1

Ο κούκος είναι ένα ερημικό πουλί. Τρυπώνει βαθιά μέσα στο δάσος, και λέει το απλό του τραγούδι: Κούκου, κούκου, κούκου!

Δεν τραγουδά για να τον ακούσει κανένας, γιατί για τον κούκο δεν υπάρχει κανένας. Κ' έπειτα το τραγούδι του είναι τιποτένιο, ένα τίποτα: Κούκου!

Μα άραγε δεν έχει καρδιά ο κούκος; Κλαίει ή τραγουδά ή υμνεί το Θεό, τώρα το βράδυ;

Εκατομμύρια κλαριά τον κυκλώνουν. Ο ήλιος κρύφτηκε πίσω απ' το σκοτεινό βουνό· αυτός όλο-όλο που ξέρει, είναι τούτο το τίποτα: Κούκου!

Αυτός δεν είναι μήτε ψάλτης, μήτε βιολιτζής, μήτε στρατηγός, μήτε καπετάνιος· όλ' αυτά δεν τα ξέρει κιόλας πως υπάρχουν στον κόσμο.

Το φτεράκι του ανατριχιάζει, τα πόδια του σφίγγουν το κλαρί και φωνάζει: Κούκου, κούκου!

Το δάσος είναι έρημο· μα ο Θεός χαϊδεύει το σκούρο του το φτερό· ακούει το παράπονό του.

Φώτης Κόντογλου, «Ο κούκος» (διασκευή)

1. «Τρυπώνει βαθιά μέσα στο δάσος»

- A. επίθετο
- B. ουσιαστικό
- Γ. αντωνυμία
- Δ. επίρρημα

2. «Δεν τραγουδά για να τον ακούσει κανένας, γιατί για τον κούκο δεν υπάρχει κανένας.»

- A. βουλητική πρόταση / αποτελεσματική πρόταση
- B. τελική πρόταση / αιτιολογική πρόταση
- Γ. κύρια πρόταση / αιτιολογική πρόταση
- Δ. τελική πρόταση / βουλητική πρόταση

3. «τα πόδια του σφίγγουν το κλαρί»

- A. μεταφορά
- B. κυριολεξία
- Γ. προσωποποίηση
- Δ. αλληγορία

4. «Ο ήλιος κρύφτηκε πίσω απ' το σκοτεινό βουνό»

- A. μεταφορά
- B. υπερβολή
- Γ. προσωποποίηση
- Δ. αλληγορία

5. Ο κούκος παρουσιάζεται ως ένα πουλί

- A. ανόητο
- B. μοναχικό
- Γ. άκαρδο
- Δ. άσχημο

Κείμενο 2

Έκλεισα τα μάτια, ο ύπνος με πήρε κι είδα όνειρο. Ξάφνου μετακουνήθηκαν οι πέτρες κι άκουσα μεγάλη αναπνοή. Ήσουν εσύ, Παππού, από το αγαπημένο χώμα της Κρήτης, και στεκόσουν μπροστά μου, άρχοντας αυστηρός, με το γενάκι το κάτασπρο, με τα στεγνά χείλια τα σφιγμένα, με το μάτι όλο φλόγα· και στα μαλλιά σου μπλέκονταν ρίζες από θυμάρι.

-- Παππού αγαπημένε, είπα, δώσ' μου μιαν προσταγή.

Χαμογέλασε, ακούμπησε το χέρι απάνω στο κεφάλι μου· δεν ήταν χέρι, ήταν πολύχρωμη φωτιά· ως τις ρίζες του μυαλού μου περιχύθηκε η φλόγα.

--Φτάσε όπου μπορείς, παιδί μου...

Η φωνή του βαθιά, σκοτεινή, σα να 'βγαινε από το βαθύ λαρύγγι της γης.

Έφτασε ως τις ρίζες του μυαλού μου η φωνή του, μα η καρδιά μου δεν τινάχτηκε.

--Παππού, φώναξα τώρα πιο δυνατά, δώσ' μου μιαν πιο δύσκολη, πιο κρητικιά προσταγή.

Κι ολομεμιάς, ως να το πω, μια φλόγα σφύριξε ξεσκίζοντας τον αέρα, εξαφανίστηκε από τα μάτια μου η περήφανη μορφή του παππού με τις θυμαρόριζες στα μαλλιά κι απόμεινε στην κορφή του όρους Σινά μια φωνή όρθια, γεμάτη προσταγή, κι ο αέρας έτρεμε:

--Φτάσε όπου δεν μπορείς!

Νίκος Καζαντζάκης, Αναφορά στον Γκρέκο (διασκευή)

1. Τι δεν αληθεύει από τα παρακάτω, σύμφωνα με το απόσπασμα;

- A. Ο αφηγητής βλέπει ένα όνειρο.
- B. Ο αφηγητής εξιστορεί ένα περιστατικό από την παιδική του ηλικία.
- Γ. Ο αφηγητής συνομιλεί με τον παππού του.
- Δ. Ο αφηγητής κατάγεται από την Κρήτη.

2. Η μορφή του παππού παρουσιάζεται

- A. κωμική
- B. διαβολική
- Γ. όμορφη
- Δ. αυστηρή

3. Ο αφηγητής αισθάνεται για τον παππού

- A. φόβο και αντιπάθεια
- B. αγάπη και σεβασμό
- Γ. αγάπη και ζήλεια
- Δ. οργή και περιφρόνηση

4. «–Παππού αγαπημένε, είπα, δώσ' μου μίαν προσταγή.»

- A. διάλογος
- B. πλάγιος λόγος
- Γ. περιγραφή
- Δ. αφήγηση

5. «ως τις ρίζες του μυαλού μου περιχύθηκε η φλόγα»

- A. παρομοίωση
- B. μεταφορά
- Γ. προσωποποίηση
- Δ. αλληγορία

6. «Έφτασε ως τις ρίζες του μυαλού μου η φωνή του, μα η καρδιά μου δεν τινάχτηκε.»

- A. υποτακτική σύνδεση
- B. παρατακτική σύνδεση
- Γ. ασύνδετο σχήμα
- Δ. ελλειπτική πρόταση

7. «Παππού αγαπημένε...»

- A. επίθετο
- B. μετοχή
- Γ. ουσιαστικό
- Δ. επίρρημα

8. «κι απόμεινε στην κορφή του όρους Σινά μια φωνή όρθια»

- A. προσδιορισμός τόπου
- B. προσδιορισμός χρόνου
- Γ. αντικείμενο
- Δ. υποκείμενο

9. «Φτάσε όπου δεν μπορείς!»

- A. υποτακτική
- B. οριστική
- Γ. προστακτική
- Δ. απαρέμφατο

10. Στο τέλος του αποσπάσματος η φωνή του παππού προστάζει: «Φτάσε όπου δεν μπορείς!» Τι σημαίνει κατά τη γνώμη σας η φράση αυτή;
